GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA: BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 183. *Duminecă 18 (30) Augustŭ.* **1885.**

Brașovŭ, 17 (29) Augustŭ 1885.

Țĕrile corónei boeme au fostŭ ḑilele acestea teatrulŭ unorŭ evenimente însemnate în viéța monarchiei austro-ungare și se pare că și pentru viitorŭ se vorŭ desfășura pe pămêntulŭ Boemiei și Moraviei cestiunĭ, carĭ vorŭ da o direcțiune cu totulŭ nouă desvoltării interióre a monarchiei.

Până acum dela 1866 încóce au avutŭ Ungurii și Ungaria cuvêntulŭ dintêiu în politica mare a monarchiei. Astăḑĭ, mai alesŭ după întrevederea împĕrațilorŭ dela Kremsier, se simte destulŭ de tare, că s'au ivitŭ la suprafață nisce curenturĭ și înfluințe, ce nu armoniază nicĭdecum cu vederile diplomației maghiare. Reacțiunea, de care ne vorbise „Pesti Napló,“ a cuceritŭ deocamdată numai spiritele feluritelorŭ partide militante din Austria, ér cât pentru Ungaria, ea se pleacă ca unŭ teribilŭ semnŭ de întrebare peste țĕrmurulŭ de dincóce alŭ Laitei.

Era naturalŭ ca efectele întrevederei dela Kremsier sĕ se reflecteze mai întêiŭ în atitudinea Cehilorŭ, carĭ avură fericirea a saluta pe pămêntulŭ „regatului lorŭ“ pe puterniculŭ protectorŭ alŭ slavismului. Credemŭ, că nu greșimŭ, décă totŭ în contulŭ entusiasmului, ce l'a deșteptatŭ între Ceho-slavĭ venirea Țarului albŭ, vomŭ pune și escesulŭ de zelŭ naționalŭ, cu care au salutatŭ massele Cehice pe gimnasticii germanĭ din Königinhof în Boemia, Se anunță adecă, că o mulțime de vr'o 3500 persóne se adunase înaintea zidirei, în care sĕrbătoriau gimnasticii germanĭ, vrêndŭ sĕ năvăléscă în sală. Poliția trebuì sĕ intervină, și nicĭ ea nu ajută nimicŭ, până ce gimnasticii nemțĭ nu se hotărîră sĕ plece de-acolo cu trăsurile, ce'i așteptau afară. Mulțimea promise că'i va lăsa sĕ se ducă téfĕrĭ, dér cu tóte astea vr'o trei trăsurĭ au fostŭ atacate ér cei din ele maltratațĭ.

Acestŭ escesŭ nu e ceva nou, s'au întêmplatŭ și mai mari escese: d. e. la Kuhelbad, dér nimică tocmai acum s'a întêmplatŭ, își are noima sa particulară. Cehii, nu voimŭ sĕ cercetămŭ décă pe dreptŭ orĭ pe nedreptŭ, acusă pe Germanĭ, că ei ar urḑi escesele prin purtarea lorŭ provocătóre. „Narodni Listy“ declară, că Cehii suntŭ fórte resoluțĭ în apĕrarea naționalitățiĭ lorŭ și apeléză eu tótă seriositatea la Germanĭ, ca sĕ înceteze odată cu poftele lorŭ de germanisare; cestiunen boemă trebue sĕ fiă odată resolvată după principiulŭ: minoritatea e datóre a se supune maiorității.

Numai atâta a mai trebuitŭ, ca fóia Cehilorŭ tinerĭ sĕ tórne oleiu pe focŭ în aceste momente, cerêndŭ supunere necondiționată din partea minorității germane. Ce ilustréză însĕ și mai ... energia și resoluțiunea, de care suntŭ a... ... aḑĭ Cehii, este însufletirea, cu care foile ... întêmpină „epocalulŭ“ evenemêntŭ dela ...emsier.

Tăria Rusiei se comunică tuturorŭ Slavilorŭ ... „Narodni Listy“; o Rusiă slabă e slăbi... ea tuturorŭ Slavilorŭ.; acum însĕ idea ...ă reînviă, căcĭ Rusia se consolidéză înăutru ... terea ei în afară cresce.

... Narodni Listy“ nu dă nimicŭ pe așa nu... austro-slavismŭ, care li se recomandă Sla... ...ca unŭ surogatŭ pentru idea slavă. Rusia ... rĕmâne „bogatulŭ unchiu“ alŭ popórelorŭ ... micĭ slave. Se așteptă însĕ sĕ-șĭ facă și elŭ dătoria către aceste micĭ popóre. „Simțimŭ în aceste momente, adauge numita fóiă, mai multŭ ca vreodată neajunsurile situațiunei nóstre politice, acum când salutămŭ pe „Țarulŭ unchiu“ pe sacratulŭ pămêntŭ alŭ regatului nostru și când 'a trebuit sĕ ne încordăm tóte puterile, spre a dobêndi cu mare greu ca în vorbirea de bineventare, ținută în idiomŭ strĕinŭ, sĕ ee adauge câteva cuvinte în idiomulŭ nostru slavicŭ. Dér strigările de „slava“ ale maselorŭ poporului nostru, cari sburau cu însuflețire peste pălăriile și chipiurile nemțescĭ, directŭ la inima Țarului albŭ, au arătatŭ destulŭ de lămuritŭ cum și ce sêmțimŭ și sperămŭ noi în aceste momente, când cei doi imperatori slavicĭ îșĭ dau mâna ca amicĭ.“

Nu putemŭ scì ce efectŭ vorŭ fi făcutŭ tóte aceste erupțiunĭ ale entusiasmului slavicŭ la Berlinŭ; probabilŭ, că telegrama căldurósă, ce au adresat-o Țarulŭ împreună cu Monarchulŭ nostru lui Wilhelm și cancelarului Bismarck sĕ fi liniștitŭ pe aliațiĭ dela Sprea. Rĕmâne cu tóte acestea unŭ faptŭ gravŭ în viéța monarchiei nóstre, că cele mai înaintate douĕ popóre ale ei, Germanii și Ceho-slavii, au ajunsŭ la cuțitŭ și că nicĭ unii nicĭ alții nu mai speréză mântuire, decât numai dela amiciția puternicilor imperatorĭ ai Nordului. In asemenĭ împrejurărĭ alianța celorŭ trei împĕrațĭ oferă și unora și altora dintre combatanțĭ sperata garanțiă de isbândă.

ADUNAREA ASSOCIAȚIUNEI:

(Telegramă part. a „Gaz. Trans.)

Gherla, 17 (29) Augustŭ 1885.

Adunarea generală este cercetată peste orĭce așteptare de unŭ imposantŭ numĕrŭ de membri și de numĕrosŭ publicŭ. La cina de erĭ au luatŭ parte peste 70 de persóne. Pâna în momentulŭ de față, óra 1 și 30 minute s'au încasatŭ peste 900 florinĭ. Inscrierea membrilorŭ urméză înainte. Mulțimea se adună mereu; sosescŭ óspețĭ din tóte unghiurile țĕrii.

Intrevederea dela Kremsier.

Cu ocasiunea întrevederei dela Kremsier, corespondentulŭ ḑiarului „Neue-Freie-Presse“ a avutŭ o convorbire cu ministrulŭ rusŭ Giers. — „E caldă ḑiua,« grăì ministrulŭ, »trebue sĕ întrebațĭ scurtŭ, décă dorițĭ deslușirĭ. Vĕ rĕspundŭ, dar folosițĭ momentele; o grămadă de lucrurĭ îmĭ stă în față, pe lângă asta unŭ dineu, unŭ supeu ș. a. De séră plecŭ; dar întovărășescŭ pe M. Sa Țarulŭ numai până la Trŭbau, de unde mĕ voiu întórce éră la Franzensbad.« — Rugaiu pe ministrulŭ sĕ-mĭ dea o caracteristică a întrevederei: »După câtŭ amŭ cetitŭ până acum în fóia D-vóstră, întrevederea nu-i caracterisată necorectŭ.« — »Credŭ că trebue sĕ observŭ, ḑise corespondentulŭ, că acéstă măgulitóre judecată nu póte eschide dorința, de-a auḑi părerea conducĕtorului politicei rusescĭ despre ea.« — »Bine, nu vreau sĕ facŭ taină din ea Insemnătatea acestei întrevederĭ se vede lămuritŭ. A fostŭ o necesitate, o necesitate naturală. Presența înaltului meu domnŭ este întórcerea visitei împĕrătescĭ din Skierniewice și urmările acestei visite încă suntŭ naturale. Ele constau întru întărirea relațiunilorŭ ambelorŭ imperii, care în ĕste clipite suntŭ atâtŭ de strĕlucitŭ representate în Kremsier.« — „Conferințele de aḑĭ s'au ținutŭ pentru a se ajunge scopulŭ din urmă?« — »Nu negŭ,“ ḑise Giers, „că s'au ținutŭ conferințe. Amŭ vorbitŭ cu M. Sa Impĕratulŭ, amŭ conferitŭ cu comitele Kalnoky, dar ce amŭ vorbitŭ până acum, a fostŭ numai despre cestiunĭ generale, nu speciale. Politica nóstra are dóră o basă, pe care se mișcă și lămuririle conferințelorŭ acestora.« — „Așa dar vorŭ conduce aceste pertratărĭ la desbaterea cestiilorŭ speciale? Suntŭ aicĭ aḑĭ dóră ómenĭ carĭ credŭ, că și acéstă întrevedere este numai pregătirea unei alte întrevederĭ în altŭ anŭ, menită, sĕ împrăștiă niscai-va neclarităţĭ.« — »Altă întrevedere,« rĕspunse ministrulŭ, »*nu* s'a plănuitŭ până acum. Conferințe despre cestiunĭ speciale pentru momentŭ nu suntŭ necesare Nimicŭ nu este, ce sĕ pótă face necesară conferința despre cestiunĭ speciale între Aussria și Rusia.“ — „E neadevĕratŭ, că întrevederea e îndreptată împotriva unuia alŭ treilea statŭ?“ — »Sigurŭ, sigurŭ,« ḑise Giers, cu hotărîre, »n'avemŭ intențiunĭ împotriva nimĕnui, noi suntemŭ mulțămițĭ, că ambele state, ce le representămŭ, se întărescŭ în relațiunile lorŭ.“ — »Se mai afirmă de mulțĭ, că Kremsier e o campaniă în contra Angliei și Turciei.« — »Asta e neadevĕratŭ. Visita monarchului nostru a fostŭ productulŭ unei politice, ce s'a desvoltatŭ înaintea lumei întregĭ. Intrevederea este pentru întărirea păcei, care-i de importanță pentru noi ca și pentru tótă lumea: întrevederea e pacea.« — „Dar pacea, pare multora amerințată prin periculele, ce le ascunde în sine raportulŭ Angliei cu Rusia.“ — »Cestiunea stă bine,“ replică ministrulŭ, »ce-i dreptŭ, nu-i sfîrșită, dar merge bine, și hotărîtŭ credŭ, că se va sfîrși bine.« — »Suutŭ politicĭ, carĭ credŭ că Kremsier se depărtéză dela căile din Skiernevice.“ — »Nimicŭ mai puțin decât așa ceva. Intărirea relațiunilorŭ politice, care se introduce aicĭ, se face pe basa legăturei imperiului germanŭ cu celŭ austriacŭ. Credețĭ, deși nicĭ unŭ representantŭ alŭ Germaniei nu este aicĭ, cu spiritulŭ și împăratulŭ Wilhelm e aicĭ, și-'i totŭ atâta, precum ar fi însușĭ presentŭ. Vorbindŭ ambii împărațĭ, este ca și cum și alŭ treilea ar fi lângă ei. D-ta dai ḑilelorŭ dela Kremsier titlu de întrevederea celorŭ doi monarchĭ. Nu putea avea altŭ resultatŭ, de-ar fi fostŭ și o întrevedere de trei împărațĭ.« — „Și e mulțămitŭ Țarulŭ de primirea dela noi?« — »Sigurŭ! Cetatea, ținutulŭ îi placŭ, primirea îșĭ are deplina sa recunoscință. Audŭ numai vorbe de laudă, îndestulire și mulțămire. Maiestățile lorŭ consimtŭ în părerea, că ḑilele, pe carĭ le-au petrecutŭ aicĭ, au fostŭ ḑile frumóse și pronunțătóre de bunŭ viitorŭ« — Cu acésta se sfîrșì convorbirea cu d. Giers.

Nu totŭ astfelŭ vorbesce o parte din pressa rusă despre întrevederea din Kremsier. „Novoje Vremja« ḑice, că inevitabilŭ în curêndŭ va sosì timpulŭ, când se vorŭ regula definitivŭ referințele la Balcanĭ. Dacă atuncĭ Rusia și Austro-Ungaria nu au găsitŭ calea d'a lucra în comunŭ la acestŭ mare actŭ istoricŭ, pentru Rusia va fi de celŭ mai mare folosŭ convingerea generală, că nu Rusia e vinovată de astă desbinare, deórece ea prin întrevederea dela Kremsier a prevenitŭ Austro-Ungariei în modulŭ celŭ mai amicalŭ.

Va sĕ ḑică după »Novoje Vremja« avemŭ sĕ ne așteptămŭ la marĭ schimbărĭ.

Cestiunea Polonilorŭ din Galiția.

Amŭ comunicatŭ, că Prusia ia disposițiunĭ sĕ isgonéscă acum și pe Polonii austriacĭ. Relativŭ la astă scire, o telegramă din Berlinŭ asigură, că ambasada austriacă de acolo nu are încă nicĭ o scire despre acésta. După aceeași telegramă, cele mai multe foi berlinese se ocupă cu întrevederea celorŭ doi monarchĭ dela Kremsier și accentuéză, că absența împĕratului germanŭ și a lui Bismarck nicĭdecum nu indică vre-o neînțelegere, nicĭ nu póte altera legăturile imperiului Germaniei cu alŭ Austriei. ci mai multŭ se póte socoti dreptŭ dovadă despre tăria lorŭ. O fóiă, în care cugetele poporului se oglindescŭ mai bine, crede că la Kremsier se va vorbi și despre cestiunea Galiției.

»Galiția, ḑice ea este unŭ organismŭ puternicŭ polonŭ și la elŭ privescŭ Polonii cu deplină încredere. Polonii austriacĭ nu arată simpatii pentru nimicŭ, ce cade afară de cerculŭ lorŭ; ei nu au programe de partidŭ, nicĭ de caracterŭ liberalŭ, nicĭ conservativŭ, ei suntŭ numai Polonĭ, ei încheiă legăturĭ efemere, câtŭ credŭ că vorŭ avea folosŭ dela ele se întorcŭ în alte părțĭ, când găsescŭ aicĭ sorțĭ de reușe. Ei au perdutŭ cu voia și aceea rĕmășiță de interesare și cooperare, ce li se dăruise din punctŭ de vedere humanisticŭ. Cu tóte acestea ei au devenitŭ ómenĭ de stătŭ și ocupă însemnate pos-

turĭ în statulŭ austriacŭ. Acéstă stare Rusiei nu-i póte cădea bine, şi sarcina comitelui Taaffe va fi, sĕ împrăştiă îngrijirile, ce esistă şi ar şi fi de doritŭ sĕ se scurteze frêulŭ Slavilorŭ austriacĭ, a cărorŭ conducere Polonii o au....«

SCIRILE ḌILEI.

In Ighiu s'au oficiatŭ în amêndouĕ bisericele române parastase întru pomenirea împĕratului Iosifŭ II.

—0—

Din Deva ni se scriu următórele: „Călĕtorindŭ prin Deva, m'am opritŭ în ea şi interesându-mĕ de una şi alta, am întrebatŭ şi de şcóla confesională română din locŭ. Am aflatŭ că şcóla are venitŭ frumosŭ, numai îngrijire bună nu, căcĭ étă că la 1 Septemvrie începŭ cursurile şi învĕţĕtorŭ încă nu are, ba nicĭ concursŭ nu s'a publicatŭ. Nu înţelegŭ ce vréu Românii din Deva cu şcóla? Nu cumva se lasă în nădejdea şcólei comunale de statŭ ce se înfiinţéză, de nu se îngrijescŭ de timpuriu de unŭ învĕţĕtorŭ bunŭ? Atâta atragere au Românii din Deva pentru crescerea prunciloră românĭ, asupra cărora »Kultur-egylet«-ulŭ din Cluşiu pândesce ca uliulŭ asupra puilorŭ? Tristŭ de tot.« — Călĕtorulŭ.

—0—

Congresulŭ ḍiariştilorŭ ungurĭ, întrunitŭ în Pesta, a hotărîtŭ sĕ trimétă la ministrulŭ de finanţe o deputaţiune, care sĕ céră desfiinţarea timbrului pe înserate, şi alta la ministrulŭ comunicaţiunei, care sĕ céră micşorarea taxelorŭ pe mărcĭ postale.

—0—

Têrgulŭ de ţéră din Sibiiu va începe: celŭ de oi în 4 Septemvre, ér celŭ de cai şi vite cornute în 9 Septemvrie.

—0—

Ca complectare a informaţiunei reprodusă din „Bukarester Tagblatt« privitóre la cérta iscată la banchetulŭ coloniei ungare datŭ Lunĭ séra, află următórele »Voinţa Naţională«: »In timpulŭ banchetului, pe când mai mulţĭ comesenĭ se plângeau că nu li s'ar fi permisŭ sĕ serbeze aniversarea lui Kossuth cu musică, unulŭ din membrii coloniei ḍise: — Apoi noi ce amŭ făcutŭ la Cluşiu? N'amŭ opritŭ de a se serba centenarulŭ lui Horia? Atuncĭ mai mulţĭ membrii începŭ a-lŭ insultá şi loví; acésta a provocatŭ scandalulŭ, care a făcutŭ pe poliţiă sĕ interviă.«

—0—

Paul Ordody, fostŭ ministru ungurescŭ de comunicaţiune, a muritŭ în Işĭ.

—0—

Cele douĕ bas-reliefurĭ în bronzŭ, care vorŭ orna piedestalulŭ statuei lui Lazărŭ, opera artistului Georgescu, vorŭ representa: unu, o lecţiune a lui Lazărŭ în faţa elevilorŭ sĕi; alŭ doilea, pe Lazărŭ luându-şĭ adio dela Ţéra românéscă şi reîntorcêndu-se în Ardélŭ. Statua va sosi în Bucurescĭ prin Septemvrie, ḍice »Românulŭ,« şi inaugurarea va putea fi făcută in Octomvrie,

—0—

Şcólele comerciale din România se vorŭ reorganisa. O comisiune însărcinată cu studiarea reformelorŭ de întrodusŭ a propusŭ ridicarea numĕrului anilorŭ de studii la şease, înlocuirea limbii greceştĭ cu limba englesă şi predarea chimiei tehnologice.

—0—

»Dunărea-de-josŭ« spune, că colonia Ovreilorŭ din Tulcea au adresatŭ prin ministrulŭ românŭ de esterne, unŭ protestŭ cătră marchizulŭ de Salisbury, primulŭ ministru alŭ Engliterii, în contra plângerilorŭ coreligionarilorŭ lorŭ din Londra despre pretinsele persecuţii ce Ovreii arŭ fi suferindŭ în România. Comunitatea isralită din Tulcea declară, că tóte acele plângerĭ suntŭ lipsite de temeiu şi că drepturile Ovreilorŭ din Dobrogea suntŭ pe deplinŭ ocrotite

—0—

D. Brătianu, directorulŭ ministerului de finanţe din România, a fostŭ erĭ Vinerĭ în Braşovŭ.

—0—

Cetimŭ în »Voinţa Naţională« de Joi: „Aséră au sositŭ în Capitală d. colonelŭ cavalerŭ Alexandru de Kalmar şi d. căpitanŭ Frantz Netuşic, ambii din armata austriacă, veniţĭ pentru a face, împreună cu d. locotenentŭ-colonelŭ Căpitănénu, nisce lucrărĭ pentru determinarea longitudinei între Bucurescĭ şi Braşovŭ. Se aşteptă sosirea unorŭ instrumente pentru ca aceste lucrărĭ sĕ se încépă. Indată după sosirea instrumentelorŭ d. locotenentŭ-colonelŭ Căpitănénu va pleca la Braşovŭ, pentru ca observaţiunile sĕ se încépă d'odată la Braşovŭ şi la Bucurescĭ.«

—0—

Acelaşĭ ḍiarŭ scrie, că mai multe fabricĭ suntŭ pe pe cale d'a se intemeia în România: una de obiecte de fierŭ a fraţilorŭ Schlesinger din Viena, una de obiecte de iută a unei marĭ companii din Berlinŭ şi alta de scrobélă şi arpăcaşŭ a d-lui Simţionŭ.

—0—

Pressa cehă propagă idea, d'a se întocmi în Praga o esposiţiune generală ceho-slavă, spre a presenta unŭ tablou generalŭ despre progresulŭ culturalŭ şi economicŭ naţionalŭ alŭ poporului cehŭ dela renascerea lui. Vorŭ fi admise la esposiţiă numai părţile slave ale Boemiei, Moraviei şi Silesiei, pentru ca esposiţia sĕ aibă adevĕratulŭ caracterŭ cehŭ-naţionalŭ.

—0—

Din losurile Keglevich până acum nu s'au insinuatŭ trei mii patru sute optḍecĭ şi şépte de câştigurĭ. Intre aceste câştigurĭ suntŭ douĕ principale de câte 10,000 fl. cu numerii 19,410 şi 46,371. Apoi mai suntŭ: unŭ câştigŭ de 1500 fl., douĕ de câte 500 fl., douĕ de câte 200 fl., patru de câte 100 fl., optŭ de câte 50 fl., douĕ-ḍecĭ de câte 30 fl şi 3428 de câte 10 fl.

O sĕrbătóre românéscă în Selagiu.

(Urmare şi fine.)

La optŭ óre 'şĭ-a luatŭ începutulŭ concertulŭ. Corulŭ tinerimei a esecutatŭ „Latina gintă« şi »Arcaşiulŭ“, domnişóra *Laura Popŭ* pe forte pianŭ solo „Cimpoile«, d-ra *Măgurénu* cu *Constantinŭ Lucaciu* acompaniaţĭ de Hatvani pe forte pianŭ au cântatŭ unŭ duetŭ din »Studentulŭ cerşetorŭ‘, d-ra *Eugenia Trifu* şi locotenentulŭ c. r. în reservă *Virgiliu Barbolovicĭŭ* »Doi ochĭ« duetŭ pe violine, totŭ d-lŭ locotenentŭ acompaniatŭ pe forte pianŭ de d-ra *Emilia Trifu* »Unŭ suspinŭ‘ pe violină. Declamaţiunĭ entusiastice aplaudate au fostŭ trei: a domnişórei *Indre Măgurénu* şi a lui *Constantinŭ Lucaciu.*

După concertŭ s'a începutŭ balulŭ şi s'a continuatŭ cu nespusă animaţiune pănă diminéţa. Danţatorii au fostŭ atâtŭ de numeroşĭ, încâtŭ nu li-au fostŭ destulŭ salonulŭ celŭ mare şi cele douĕ mai micĭ laterale.

Intre pause ne-a delectatŭ învĕţătorulŭ românŭ din Betlénŭ reproducêndŭ în costumŭ şi mascatŭ pe »Jidanulŭ dela Bucurescĭ«, ér la cină tênĕrulŭ ascultătorŭ de filosofiă şi fostŭ colaboratorŭ la »Viitorulŭ« Milianu cu vorbirile sale comico satirice.

Totŭ, ce s'a servitŭ la prânḍŭ şi cină, şi intrarea la concertŭ şi balŭ au mersŭ în folosulŭ »Reuniunei femeilorŭ Române din Selagiu«. Nu scimŭ încă venitulŭ curatŭ, dar acela trebue sĕ fiă însemnatŭ.

Domnulŭ Georgiu Popŭ, care de nenumĕrate orĭ ni a datŭ esemplu strălucitŭ întru a jertfi pentru interese naţionale, şi de astă dată şi-a pusŭ tótă casa şi curtea cu totŭ ce este într'ênsa şi cu servitorĭ cu totŭ la disposiţiunea comitetului arangiatorŭ. Au fostŭ de tóte în abundanţă, dar din causa afluenţei neaşteptate de óspeţĭ şi participatorĭ serviciulŭ cam slabŭ organisatŭ de comitetŭ a lăsatŭ unele de doritŭ. Recunóscemŭ acéstă eróre şi promitemŭ a ne îngriji prin o întocmire luată în mĕsurĭ mai marĭ, ca sĕ nu obvină în viitorŭ, *numai participarea fiă totd'auna aşa briliantă ca astădată.*

Bravii locuitorĭ din Băsescĭ în vestminte serbătorescĭ ne-au primitŭ în casele lorŭ, în întru şi din afară curate ca oulŭ, cu braţele deschise. Acésta n'a fostŭ primire »poruncită‘, ci primire de fraţĭ de o limbă şi de unŭ sânge. Se vedea de pe feţele lorŭ bucuria şi fala, că comuna lorŭ a fostŭ cea dintêia în Selagiu, care a datŭ locŭ în sînulŭ ei la o adunare atâtŭ de imposantă de inteligenţĭ românĭ.

A fostŭ timpulŭ supremŭ, ca cu adunările nóstre sĕ ne tragemŭ dela oraşe, unde în timpurile aceste nefaste nu ne vĕdŭ cu ochĭ bunĭ, ba suntemŭ espuşĭ şi la turburărĭ, în sînulŭ poporului nostru la sate. Aicĭ pre lângă o îngrijire prevică şi bine organisată putemŭ avé tóte cele trebuinciόse, ne isprăvimŭ trebile neconturbaţĭ, ba urmăriţĭ de însufleţirea poporului, şi influinţămŭ totodată în modŭ binefăcĕtorŭ şi asupra culturei poporului.

Reuniunile pentru cultura poporului trebue sĕ 'şĭ ţină adunările în mijloculŭ poporului.

A doua ḍi ne depărtarămŭ toţĭ în tóte laturile cu o suvenire dulce, cu încredere mai mare în propriele nóstre puterĭ şi cu speranţa unui viitorŭ frumosŭ pentru naţiunea nóstră.

„E pour şi muove« ne-amŭ ḍisŭ în inimile nóstre.

Chiarŭ şi ceice caută nodŭ în papură şi se silescŭ a făurí batjocurĭ pentru Românĭ şi din ceremoniele lorŭ religióse au fostŭ siliţĭ de astădată dênşii a mărturisi, că acéstă adunare românéscă li-a impusŭ, ţinuta démnă şi alipirea inteligenţii române de limba şi naţiunea sa e admirabilă etc. (a se vedé „Pesti Hirlap«).

Cumcă şi printre recunoşcinţă mestecă dumnélorŭ neadevĕrurĭ cum e d. e. că »reuniunea femeilorŭ a datŭ premiele; că reuniunea s'a feritŭ a premia pe învĕţătorii, carĭ cunoscŭ şi propunŭ limba maghiară în scólele lorŭ; că premiulŭ pentru pomăritŭ nu l-a datŭ la celŭ mai meritatŭ« (unŭ bietŭ învĕţătorŭ, care pentrucă se

FOILETONŬ.

Emanciparea femeiorŭ.

(Studiu din societatea modernă.)

„Plus la femme sera parfaite, et »plus les sociétés seront parfaites.« Adecă: »Cu câtŭ femeia »va fi mai perfectă, cu atâtŭ »vorŭ fi şi societăţile mai perfecte« — Alexis Robert în »L'education populaire.«

Nicĭ o clasă de ómenĭ n'a scăpatŭ neatinsă de procesulŭ de discompunere, în care se află societatea modernă. Se pare într'adevĕrŭ că nu mai esistă nicĭ o societate, ci numai individĭ, ómenĭ singuraticĭ, cari au ruptŭ ori-ce legătură cu tradiţiunile trecutului. Intreaga societate sufere de cangrena individualismului. Datine, obiceiurĭ, viaţă casnică etc. nu se prea iau în considerare; organisaţiunile sociale de păn'acum începŭ a dispărea şi pe ruinele lorŭ se ridică ,,individulŭ,“ care nu vrea sĕ scie de nimicŭ, ci numai de sine însuşĭ. Amŭ ajunsŭ acolo — ḍice scriitorulŭ germanŭ Karl Munding — că în ḍilele nóstre toţĭ gemŭ în lanţurĭ, fiă acestea naturale, fiă închipuite. Fiecare se sémte mărginitŭ în libertatea sa personală, de aceea vrea sĕ se ,,emancipeze.“ — Intre luptele de emancipare oferă nu puţinŭ interesŭ cestiunea emancipărei ,,în sensŭ modernŭ“ a femeilorŭ. Avêndŭ femeea unŭ rolŭ însemnatŭ în societatea omenéscă, credŭ, că nu va fi de prisosŭ a sci, cum s'a desvoltatŭ idea ,,modernă“ de emancipare, în ce constă şi ce urmărĭ are.

Emanciparea a începutŭ de susŭ în josŭ, dela dama aristocratică a ajunsŭ pănă la femeea, care-şĭ câştigă pânea de tóte ḍilele muncindŭ prin fabricĭ; şi-a făcutŭ cursulŭ sĕu prin tóte păturile societăţii; fiecare din acestea i-a datŭ unŭ înţelesŭ deosebitŭ.

In cea d'întêiu jumătate a seculului nostru se formază în literatura europénă tipulŭ damei emancipate. In Francia începe George Sand, în Germania contesa Ida Hahn. Amêndouĕ — ḍice Munding — au scrisŭ cu sânge din inima lorŭ, romanele contesei suntŭ florĭ de salonŭ, în scrierile d-nei Sand respiră unŭ spiritŭ socialisticŭ-democraticŭ. Interesantŭ e, că amêndouĕ se înţelegŭ în ce privesce scopulŭ lorŭ principalŭ: ,,suveranitatea femeii, care nu are altă tendinţă decâtŭ emanciparea de bărbatŭ, nu e vorba de ridicarea femeei pe-o treaptă cu bărbatulŭ, e vorba de supremaţia femeii.“ ,,Demi-Monde“ din Paris lăţi acéstă ideă. Tipulŭ damei emancipate din Demi-Monde este femea, care se baséză pe libertatea sa personală (rĕu înţelésă) şi aşa ḍicêndŭ — se esprimă Munding — rupe din principiu căsătoria; o literatură întreagă s'a desvoltatŭ la Francesĭ în acéstă direcţiune, George Sand a avutŭ o mulţime de imitatorĭ. Aristocraţia s'a molipsitŭ totŭ mai tare. Din Francia a trecutŭ cu deosebire la aristocraţia nomadică ruséscă, care o a internaţionalisatŭ. Acestŭ elementŭ — ḍice totŭ Mundig — care întrunesce cultura europénă de vestŭ cu barbaria semi-asiatică a desvoltat'o şi mai tare. Datini bune au fostŭ călcate în picióre, fumatulŭ etc. la ordinea ḍilei.

Nu se póte susţiné, că femeea astfelŭ emancipată ar fi creaţiunea secolului nostru. Tipulŭ ei ilŭ aflămŭ în societatea romană, când acésta decăḍuse, şi în societatea francesă înainte de reformaţiune. Istoria ne arată, că torentulŭ de emancipare a fostŭ totdeauna însoţitŭ de o decădinţă a vieţii familiare. Dér dama din timpulŭ nostru are ceva mai multŭ: e mai conscienţiósă — sistematică, unŭ momentŭ care îi dă unŭ nimb idealŭ! Aceasta e prima fasă a ideei moderne de emancipare.

A doua fasă începe cu cultura mai înaltă spirituală a fémeii. Inainte de vreme aflai o astfelŭ de cultură în familiile aristocratice, secululŭ XIX o a întrodusŭ şi în societatea ,,burgesă.“ Mână în mână a trebuitŭ sĕ meargă educaţiunea şi cu acésta ,,scóla.“ La acestŭ punctŭ ne vomŭ opri mai multŭ, fiind de mai mare interesŭ.

Pe lângă scolile ,,civile“ s'au ridicatŭ ,,scoli superióre de fete.“ Negreşitŭ, Francesii şi Germanii au fostŭ cei dintêu, cari s'au grăbitŭ a ridicá astfelŭ de scolĭ, le-au organisatŭ după şablonulŭ scólelorŭ reale de copii, mai cu acelaşŭ planŭ de învĕţămêntŭ nu s'a ţinutŭ contŭ de ,,diferinţa de sex“ şi fiind că lumea cerea, ca fata sĕ fiă ,,studiată“ obiectele de învĕţămêntŭ s'au propusŭ d' ce în ce totŭ mai pe largŭ. Subtilităţĭ theologice în P ligiune, diferite limbĭ strĕine, istoriă, sciinţe naturale se propunŭ per longum et latum. Numĕrulŭ órelorŭ de instrucţiune la scólele superióre de fete au ajunsŭ aşa de departe în Germania, că pentru o fetiţă de 10 an se urcă la 32 óre pe sĕptămână, afară de lucrulŭ mână. Mai totŭ timpulŭ ilŭ ocupă scóla, fetiţă nu are când sĕ înveţe ceva şi din lucrurile ,,casnice“ mamă-sa. Memoria se încarcă cu o multime de cu ştinţe cari se uită în scurtŭ timpŭ, după ce a eşitŭ tiţa din scólă. Aceastâ esagerată încordare spiritual a produsŭ reaţiune. Incă acum trei anĭ s'a întru o comisiune de medici în Strassburg, cari au prote, într'unŭ memoriu contra acestui planŭ de învĕţăm

află în cercetare disciplinară, a ajunsŭ obiectŭ alŭ înaltei lorŭ protecţiunĭ de cernélă şi care nicĭ atâta nu scie, că premiulŭ a fostŭ escrisŭ pentru o disertaţiune despre oltuitŭ şi nu pentru celŭ mai bunŭ pomarŭ) — nu ne mirămŭ, pentru că: 1) iubirea de adevĕrŭ faţă de noi a dumnélorŭ nu e virtute patriotică; 2) pentru că aceştĭ »strică cernélă« nu dau unŭ *„vicz“* (bonmot), pe care l'aŭ adusŭ întêmplarea şi nefericirea lui în mintea lorŭ, pentru tóte adevĕrurile lumei; apoi însciinţărĭ, carĭ nu conţinŭ nimicŭ bunŭ de-a deştepta cevaşĭ *„durere patriotică“* în inimile cetitorilorŭ, aḑĭ n'au nicĭ o trecere în foile ungureşcĭ; 3) pentrucă aceştĭ corespondenţĭ provincialĭ dispunŭ de multŭ *„szusz“*, dar de puţinŭ »chelmu‟.

Credŭ, că dumnélorŭ nu aştéptă rectificărĭ din partea nóstră faţă cu cele scrise de ei numai aşa din fantasiă. La de aceste nu ne dimitemŭ nicĭ acum nicĭ în viitorŭ, fiă-i fiecăruia după credinţa lui.

Noi ne-amŭ făcutŭ datorinţa adevĕratŭ patriotică şi naţională şi ne ḑicemŭ voiosŭ: *la revedere în anulŭ viitorŭ în Santău.*

Unŭ participatorŭ.

Lugoşiŭ, 25 Augustŭ 1885.

Teatru românŭ de diletanţĭ in Lugoşiu. Onorate D-le Redactorŭ! Tinerimea academică română din locŭ a representatŭ în serile de 22 şi 23 a. l. c. s. n., — după cum s'a fostŭ amintitŭ şi în preţuita nóstră »Gazetă» — următórele piese teatrale:

„Balulŭ mortului“ comediă din viaţa studenţilorŭ academicĭ în 1 actŭ de V. A. Urechiă. Persónele: Iorgu Damianŭ, d-lŭ Petru Barbu; Buriţescu, d. Aureliu C. Popoviciu; Frunzărénu, d. Dumitru Florescu; Deciu, d. Georgiu Dobrinu; »Damianu unchiaşulŭ lui Iorgu, d. Stefanŭ Petroviciu; Iulia, logodnica lui Iorgu, d-ra Sofia Pavelŭ. Mai multe dame la balŭ, d-şórele: Rosa Pêrvu, Sofia Barbu, Elena Deutsch, Ghisela Paraschieviciu. »Barbu lăutarulŭ,«.... d-lŭ Horati Nicolescu, mai mulţĭ studenţĭ lăutarĭ.

Apoi *„Unŭ tutorŭ“* comediă in 2 acte de d-na Matilda Poni. Persónele: Redeanu boeru, d. Aureliu C. Popoviciu; Dornescu, vechiu amicŭ a lui Redeanu, d-lŭ Georgiu Dobrinu; Leonora Steria, sub tutela lui Redeanu, d-şóra Helena Rădulescu; Rariţa sora de lapte a Leonorei: D-ra Sofia Pavelŭ; Madame Renon, guvernanta Leonorei: D-ra Alexandrina Drăgoiŭ; Ioniţă, vênătorŭ pe moşia lui Redeanu: D-lŭ Demetriu Florescu; Buzduganŭ, vechiŭ servitorŭ a lui Redeanu: D-lŭ Petru Barbu. Ţéranĭ, ţĕrance, băeţĭ.

Considerândŭ că actorii erau numai nisce diletanţĭ, ambe bucăţile au fostŭ representate spre cea mai mare îndestulire a privitorilorŭ, carĭ la timpulŭ sĕu nicĭ nu au întrelăsatŭ de a'şĭ arĕtá acestŭ consensŭ de mulţămire prin aplause frenetice şi prin numeróse buchete şi coróne de florĭ aruncate pe scenă. — Fiecare dintre diletanţĭ şi în deosebĭ amabilele d-şóre Helena Rădulescu în piesa »Unŭ tutorŭ« şi Sofia Pavelŭ în ambe piesele şi-au interpretatŭ rolurile d-lorŭ aşa de bine şi cu atâta esactitate în ceea ce priveşce mişcarea de scenă, mimica şi declamarea, încâtŭ ne-au pusŭ în uimire, storcêndŭ admiraţiunea tuturorŭ.

Una însĕ nu o potŭ trece cu vederea şi ce tinerii academiei ca Românĭ nu ar fi trebuitŭ sĕ-o uite era: ca la balulŭ cu carele s'a sfêrşitŭ prima piesă, în locŭ de acelŭ »ţeperl« nemţescŭ — la carele suntŭ sigurŭ d-lŭ autorŭ ca Românŭ nu s'o fi gânditŭ, când a compusŭ piesa — mai bine sĕ fi jucatŭ unulŭ din multele şi frumósele nóstre danţurĭ naţionale, căcĭ în totŭ casulŭ cu multŭ mai bună impresiune ar fi lăsatŭ asupra publicului românŭ, decâtŭ acelŭ »ţeperl« nemţescŭ.

Apoi alta, de care mare parte din inteligenţa română lugoşiană încă ar trebui sĕ ţină contŭ, ar fi, ca întreprinderĭ românescĭ spre scopurĭ filantropice precum a fostŭ şi cea arangiată în serile de 22 şi 23 a l. c. st. n. sĕ fiă îmbrăţişate cu mai mare zelŭ şi căldură din partea d-lorŭ, căcĭ numai astfelŭ, de o parte ei şi-ar satisface datorinţei de Românĭ, ér de altă parte tinerimea s'ar încuragia.

— *d* —

OPERA ROMANĂ.

După multŭ timpŭ de aşteptare, astăḑĭ putemŭ sĕ împărtăşimŭ cu bucuriă cititorilorŭ noştri şi Românilorŭ de pretutindenĭ fericita ştire, că în stagiunea teatrală viitóre vomŭ avea *Opera română.*

Evenimentŭ fórte însemnatŭ pentru naţiunea română! Elŭ probéză că în musică amŭ intratŭ şi noi pe calea maturităţii.

Naţiunĭ marĭ, libere pe calea culturală şi aprópe de occidentulŭ Europei, focarulŭ civilisaţiunei moderne, au inceputŭ representaţiunea operilorŭ în limba maternă cu puţinŭ înainte de noi. Aceasta probează, că naţiunea română este accesibilă de cultură nu numai în celelalte ramurĭ ale activităţii umane, în care a datŭ eminente probe, dér chiar în musică, în care stamŭ pe o treaptă mai josŭ faţă de ele, şi că începutulŭ representaţiunei *Operei române* va fi mai bunŭ decâtŭ alŭ vecinilorŭ, se póte prevedea de mai înainte: Alegerea operilorŭ şi a interpreţilorŭ ne îndritue pe noi şi pe ori-cine a spera într'unŭ deplinŭ succesŭ alŭ acestui însemnatŭ începutŭ.

Opera română este deja formată, călcândŭ peste tóte dificultăţile ce trebue sĕ încerce unŭ aseminea începutŭ, dificultăţĭ carĭ la noi trecŭ peste limitele entusiasmului, devotamentului şi a puterilorŭ persónei ce se decide a începe o astfelŭ de colosală întreprindere.

A trebuitŭ dér persóna, care a luatŭ iniţiativa acestei întreprinderĭ, sĕ convingă pe capii instituţiunii teatrale, între cari se aflau mulţĭ îndărătnicĭ şi increduli, despre importanţa ei naţională, sĕ hotărască pe artiştĭ a'şĭ asuma responsabilitatea şi curagiulŭ interpretaţiunĭ şi sĕ'i pue în posiţiune a'şĭ micşora pretenţiunile pecuniare, cari la inceputŭ arŭ fi contribuitŭ fórte multŭ la distrugerea acestui scopŭ. Acestea suntŭ greutăţile cu cari s'a luptatŭ măestrulŭ Stefănescu, şi pe cari învingêndu-le cu bravură 'şĭ-a pututŭ ajunge nobila ţintă ce urmărea, pentru care Românii îi vorŭ păstra totdéuna cea mai viă recunoscinţă.

Iată acum numele interpreţilorŭ cari vorŭ avea sĕ susţiă în stagiunea viitóre acéstă nouă instituţiune:

Primă soprană legieră: d-ra Carlotta Leria, Primă soprană de operete: d-na E. Odeseanu, Primă soprană comică: d-ra Dănescu, Primă mezzo-soprană legieră: d-na M. Papadopolŭ, Primă mezzo-soprană: d-na Tamasiu, A doua soprană: d-na E. Mateescu, Prim tenorŭ forte: d-nu Dimitrescu, Prim tenorŭ legier: d-nu Gabrielescu, Tenor legier: d-nu St. Raşianu, Tenor legier: d-nu Băjenarŭ, Prim bariton: d-nu C. Cairetti, Bariton de operete: d-nu Simionescu, Prim bariton comicŭ: d-nu Mateescu, Alŭ doilea bariton comicŭ: d-nu Catopolu, Prim basŭ: d-nu D. Teodorescu, Prim basŭ comicŭ: d-nŭ St. Iulianŭ.

Repertorulŭ: opere: „Lucia,“ „Traviata,“ „Stradela,“ »Faust,« »Don Pasquale;“ opere comice: »Le Chalêt,“ »Fata regimentului,“ »Bonsoir Mr. Pantalon,‟ »Fra Diavolo,« »Nunta Jeanetei;“ operete: »Boccacio,« „Giroflé-Girofla,“ „Mascotta,“ „Dona Juanita,“ „Studentulŭ cerşetorŭ,“ „Fatinitza.“ „Doina.«

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

PESTA, 29 Augustŭ. — Alegerile pentru congresulŭ sêrbescŭ s'au sfêrşitŭ. Din cincĭ-ḑecĭ de representanţĭ civilĭ, patru-ḑecĭ şi patru suntŭ din partida radicală, trei aşa numiţĭ notabilĭ, trei clericalĭ, din douĕ-ḑĕci şi cincĭ representanţĭ din clerŭ, şése-spre-ḑece lealŭ cugetătorĭ. Radicalii au o maioritate de trei-ḑĕcĭ şi unulŭ voturĭ,

---

DIVERSE.

Logodnă. — Domnulŭ *Nicolae I. Ciurcu*, librarŭ românŭ în Braşovŭ, şi-a încredinţatŭ de soţiă în 15/27 Augustŭ a. c. pe domnişóra *Emilia Cornelia Nicóră*, fica onoratului domnŭ George Nicóră, preotŭ gr. or. din Deva Le urămŭ viéţă fericită!

***

Unŭ minunatŭ ecou. — Scena se petrece la băile din Pirinei. Se vorbesce la mésă despre unŭ minunatŭ ecou, care se póte avea la câţĭ-va paşĭ, pe fruntaria franco spaniolă.

— Este o minune, ḑice unŭ locuitorŭ din Garona, când vorbescĭ, se aude vocea sărindŭ din stâncă în stâncă, din prăpastiă în prăpastiă, şi îndată ce a trecutŭ fruntaria, ecoulŭ ia accentulŭ spaniolŭ.

***

A depărta acidulŭ carbonicŭ din fântânĭ. — Se scie câte nenorocirĭ se întêmplă prin acidulŭ carbonicŭ ce se grămădesce prin straturile de josŭ ale fântânelorŭ, pimniţelorŭ, etc. Adeseorĭ e fórte greu de a se purifică aerulŭ prin ventilaţiă în asemenea localităţĭ. Unŭ mijlocŭ sigurŭ de a purifica aerulŭ suntŭ cărbunĭ de lemnŭ. Li se dă focŭ bine şi astfelŭ puşĭ într'unŭ vasŭ (căldare, etc.) suntŭ lăsaţĭ în josŭ până la suprafaţa apei în fântână séu până la pămêntŭ în pimniţă; ajungêndŭ în stratulŭ de aerŭ încărcatŭ cu acidŭ carbonicŭ, cărbunii se vorŭ stinge în scurtŭ timpŭ. Cărbunii de lemnŭ, arşĭ bine, au proprietatea, ca în 24 óre sĕ consume acidŭ carbonicŭ de 35 orĭ câtŭ face volumulŭ lorŭ. Spre probă se lasă la vale în fântână o luminare aprinsă, care dacă se stinge e unŭ semnŭ, că nu s'a consumatŭ totŭ acidulŭ şi decĭ mai trebue lăsaţĭ în josŭ cărbunĭ aprinşĭ, până ce aerulŭ va fi bine purificatŭ.

Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureşianu.**

Deşi în acestŭ memoriu se sulevéză cu deosebire relele urmări, ce le are o astfelŭ de instrucţiune pentru corpulŭ fetiţelorŭ, nu s'au perdutŭ din vedere şi relele morale, ce potŭ urma; iată ce ḑice memoriulŭ din Strassburg: „Invĕţămêntulŭ sciinţelorŭ reale (se înţelege în şcólele superióre de fete) nu scuteşte pe femeeiă de brutalisare (Verrohung), ci dă chiar naturilorŭ mai de rênd arme in mână, cu cari devinŭ de douĕ ori mai periculóse pentru societatea omenéscă. Femeea astfelŭ educată nu arareori desconsideră afacerile casnice, cari cadŭ în datorinţa ei! Ii place — cum se esprimă unŭ scriitorŭ germanŭ — acasă sĕ fiă servită şi sĕ petreacă totŭ prin serate etc. etc. Urmările? . . . .

Noi nu suntemŭ nicĭdecum de idea, ca fetele sĕ nu învéţe, din contră, însĕ sĕ-şĭ însuşiască cunoscinţe cari cadŭ mai multŭ în sfera lorŭ de activitate fără de a ombate — cultura generlă şi sĕ se promovece cultura imei. Acésta sĕ fiă punctulŭ, în care sĕ se concenze întregŭ învĕţămantulŭ fetiţelorŭ, căcĭ »inima bună« fostŭ totdéuna cea mai preţiósă însuşire a femeii! nu se pérdă nicĭodată din vedere însuşirile caractee, prin carĭ se distinge sexulŭ frumosŭ de sexulŭ ătescŭ, şi sĕ se ţină contŭ de ele la formarea pla- de invĕţămêntŭ. Étă ce ḑice marele cugetătorŭ ea Kant în »Beobachtungen über das Gefühl des ăen und des Schönen:«

ta caracterele inimei sexului femeescŭ se cuprindŭ proprii, carĭ se deosebescŭ expresŭ de caracterele oostru, şi carĭ tindŭ cu deosebire a se manifesta ça »frumosului.« Tótă educaţiunea şi instrucbue sĕ aibă acésta în vedere, şi tótă ostenéla e scopŭ promovarea perfecţiunei morale. Inafa vĕţătură obositóre şi bătăi de capŭ, carĭ chinuescŭ pe omŭ, nimicescŭ preferinţele, proprii sexului femeescŭ.« In casŭ, când nu se ţine contŭ de aceste însuşirĭ, educaţiunea e greşită şi resultatele ei nu potŭ fi nicĭodată bune. Fetiţa, care 10—12 anĭ a cercetatŭ o scólă superióră organisată după sistemulŭ de păna acum, nu se póte séu fórte cu greu se póte deda cu viaţa familiară, de care a fostŭ aşa ḑicêndŭ înstrĕinată atâta timpŭ. Viaţa familiară ia cu totulŭ altă fisionomiă: în loculŭ »acului« a ajunsŭ condeiulŭ; fetiţe sêrmaoe, carĭ — ḑice Luisa Otto — îşĭ câştigau mai nainte pânea cu aculŭ, aştéptă honorare pentru scrierĭ literare; proletariatulŭ se înmulţesce totŭ mai tare.‟ Şefulŭ unui birou de anunciurĭ a afirmatŭ, că la unŭ postŭ de guvernantă au concuratŭ 60 de fete, la unulŭ de bucătăresă numai 3, — unŭ esemplu, care ne arată destulŭ de evidentŭ câtŭ de multŭ s'a abătutŭ femeea »modernă« din cerculŭ ei de activitate!

Sĕ resumămŭ acum: în prima fasă femeea »modernă« se emancipéză de bărbatŭ, în a doua 'i face concurenţă pe terenulŭ economicŭ şi scienţificŭ, deşi esperienţa a doveditŭ, că în cerculŭ de activitate alŭ bărbatului femeea nu-i póte face concurenţă (şi viceversa), căcĭ 'i lipseşce durabilitatea în lucrare; câte casurĭ nu suntŭ cunoscute, că cutare telegrafistă n'a pututŭ sĕ 'şĭ védă de oficiu, căcĭ i s'au slăbitŭ nervii etc. In timpulŭ mai nou mergŭ şi mai departe: în America şi Englitera au cerutŭ dreptulŭ de a vota, dreptulŭ de a fi alese în parlamentŭ etc. Óre ce va mai fi când le-ar succede şi acésta?!

Vedemŭ dar, câtŭ de departe merge idea »modernă‟ de emancipare a femeilorŭ. Faptŭ este că ea a trecutŭ peste barierele stabilite de »natură« pentru sexulŭ femeescŭ şi urmările ei potŭ fi numai periculóse pentru societatea omenéscă!

Misiunea înaltă a femeei e în familiă. Aicĭ ca soţiă credinciósă a bărbatului, ca mamă conscienţiósă şi ca harnică económă póte aduce multŭ mai multŭ bine societăţii omeneşcĭ, decâtŭ ca deputatŭ în parlamentŭ! Aicĭ, în sînulŭ familiei póte ajunge femeea „adevĕrata» perfecţiune şi de aicĭ póte eserţa colosala ei influinţă asupra societăţii; ér arma puternică care-i stă la disposiţiă este »iubirea‟ adevĕrată, căcĭ »Männer richten nach Gründen, des Weibes Urtheil ist die Liebe« *) — Schiller.

. . . .

Cestiunea emancipării femeii e la ordinea ḑilei; amŭ vĕḑutŭ, că în sensulŭ amintitŭ e periculósă pentru societatea omenéscă.

Noi, din fericire, trăimŭ încă şi în acéstă privinţă o viaţă »patriarchală«; nu ne-amŭ molipsitŭ de idei funeste sociale, dér nicĭ sĕ nu ne molipsimŭ. Una însĕ sĕ o avemŭ totd'auna în vedere: sĕ ferimŭ sexulŭ frumosŭ de cărţĭ stricăcióse: romane, nuvele »tendenţióse‟, carĭ uşorŭ trecŭ graniţa la noi şi uşorŭ se şi rĕspândescŭ. Sĕ ne lăsămŭ de a imita naţiunile civilisate, fără de a supune ceeace vremŭ sĕ imitămŭ unei critice scrupulóse! Şi décă în alte lucrurĭ se pretinde prevedere şi bună chibsuélă, cu atâtŭ mai multŭ sĕ fimŭ cu băgare de sémă la organisarea institutelorŭ de educaţiune, în care avemŭ sĕ ne educămŭ tinerimea de ambele sexe, căcĭ acésta e »speranţa» naţiunei române!!

Cordel.

---

*) Bărbaţii judecă după motive, ér judecata femeii este iubirea, cu alte cuvinte: bărbaţii au sĕ 'şĭ cultive mai multŭ spiritulŭ, femeea inima.

'. Z. 360—1885.

Publicaţiune de arendare.

Sâmbătă, în 19 Septemvre 1885 st. n. la 10 óre a. m. se ɔertractéză în sala capitlului (Kapitelszimmer) din curtea parochială evang. .icitaţiunea prin oferte pentru arendarea livedei dela Predealŭ apartinătóre comunităţii parochiale evang. orăşenescĭ, ce se mărginesce cu hotarulŭ Românieĭ, prin urmare în apropierea garei internaţionale din Predealŭ, şi care prin şoséua ţĕrei a. u. se desparte în două parţele. Oferentuluĭ cu suma cea mai mare i se va adjudecá arendarea pe şése anĭ şi adică: dela 1 Ianuariu 1886 până la finea lui Decemvre 1891.

Doritorii au a depune ofertele sigilate prevĕdute cu timbru de 50 cr., cu 50 fl. arvună şi cu declaraţiunea, că oferentulŭ cunósce atâtŭ obiectulŭ precum şi condiţiunile de arendare, celŭ mai târdiu până Vinerĭ în 18 Septemvre a. c. la 6 óre p. m. la protocolulŭ Presbyteriului evang. în curtea parochială din oraşŭ. Ofertele ce se vorŭ presenta mai târdiu nu se vorŭ luá în considerare.

Despre condiţiunile de licitaţiă detailate se póte luá informaţiune până în dĭua de licitaţie în comtoirulŭ tipografiei d-lui Gött, strada Vămei Nr. 10.

Braşovŭ, 17 Augustŭ 1885.

(2—5) **Presbiterulŭ evang. C. A.**

PAZA SĂNĂTĂŢIĬ.

In părţile malariόse, unde bântue frigurile, séu când este căldură mare, sĕ se bea apă câtŭ de puţină, şi sĕ se întrebuinţeze

Vinulŭ roşŭ de Transilvania,

Vinŭ finŭ pentru

masă séu prânḑurĭ

Carbenet de Trans.	ca vinurĭ
Burgundŭ » »	pentru
Medocŭ » »	cură şi desertŭ
Budai » »	

care pentru Braşovŭ sĕ află la

J. L. & A. HESSHAIMER

în butelii originale cu garanţiă, că suntŭ veritabile şi cu preţurile de depositŭ.

J. B. TEUTSCH,

(5-5) Exportŭ de vinurĭ, Sighişóra, (Transilvania).

Liste cu preţurĭ gratisŭ.

Anunţămŭ acelorŭ onoraţĭ cetitorĭ, carĭ vorŭ binevoí a se aboná la fóia nóstră de aicĭ încolo, că avemŭ încă în reservă numerĭ dela începutulŭ anului 1885 prin urmare potŭ sĕ aibă colecţiunea completă.

ADMINISTRAŢIUNEA „GAZ. TRANS."

(3 4)

PLUGURI SISTEMULŬ VIDATS

precum şi maşinele Vidadts dinpreună cu părţile lorŭ constitutive

sĕ află de aci înainte după modelele originale ale lui Vidats singurŭ numai la subsemnata fabrică, de vreme ce acésta a cumpĕratŭ dela masa concursuală a lui Vidats tóte modelele.

Despărţĕmêntulŭ maşinelorŭ agricole

alŭ societăţii pe acţii dela turnătoria şi fabrica de maşinĭ a lui Schlick.

Biroulu centralu Budapesta, Waitzner-Boulevard Nr. 57.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a călei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucuresci	—	5.00	7.45	—
Predealŭ (	—	9.45	12.50	—
(	—	9.47	1.09	—
Timişŭ	—	10.11	1.40	—
Braşovŭ (	—	10.44	2.27	—
(	6.22	10.51	2.55	—
Feldióra	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Agostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorodŭ	8.45	12.23	5.42	—
Haşfaleu	10.10	1.19	7.37	—
Sighişóra (	10.29	1.30	8.01	—
(	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9.07	—
Mediaşŭ	11.54	2.25	9.45	—
Copsa mică	12.12	2.36	10.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blaşiu	1.30	3.13	6.59	—
Crăciunelŭ	1.45	—	7.15	—
Teiuşŭ	2.11	3.40	7.43	—
Aiudŭ	2.55	4.01	8.29	—
Vinţulŭ de susŭ	3.17	—	8.55	—
Uióra	3.24	—	9.04	—
Cucerdea	3.31	4.24	9.12	—
Ghirisŭ	4.09	4.49	10.23	—
Apahida	5.36	—	12.32	—
Cluşiu (	5.56	5.58	12.59	—
(	6.08	6.08	—	8.00
Nedeşdu	6.29	—	—	8.34
Ghirbĕu	6.45	—	—	8.59
Aghirişŭ	7.00	—	—	9.34
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedinŭ	7.48	7.14	—	11.04
Ciucia	8.28	7.43	—	12 17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	8 22	—	2.05
Mező-Telegd	10 01	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velinţe	10.30	—	—	3.55
Oradia-mare (	10.37	9.13	—	4.03
(	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.37	10.31	12 59	—
Szolnok	2 58	12.07	4.45	8.22
Buda-pesta	6.00	2.10	10.05	10.30
Viena (	6.35	2.45	10.50	—
(	3.00	8.00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	7.15	—	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20	8.00
Szolnok	10.37	3.4.	7.29	9.11	11.40
P. Ladány	1.44	5.21	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	5.33	6.41	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2 11	—
Mezö-Telegd	—	7.14	10.28	2.31	—
Rév	—	7.42	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.10	3.41	—
Bucia	—	—	12.45	4.01	—
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26	—
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriş	—	—	4.0	5.50	—
Ghirbĕu	—	—	4.18	6.02	—
Nedeşdu	—	—	4.33	6.24	—
Cluşiu (	—	10.01	5.05	6.43	—
(	12 05	10.16	—	7.03	—
Apahida	12.31	—	—	7.26	—
Ghiriş	2.16	11.24	—	8.51	—
Cucerdea (	3.12	11.43	—	9.31	—
(	3.32	11.45	—	9.43	—
Uióra	3.41	—	—	9.51	—
Vinţulŭ de susŭ	3.50	—	—	9.58	—
Aiudŭ	4.25	12.08	—	10.24	—
Teiuşŭ	4.50	12.22	—	10.44	—
Crăciunelŭ	5.41	—	—	11.28	—
Blaşŭ	6.02	12 57	—	11.44	—
Micăsasa	6.40	—	—	12.18	—
Copşa mică	7.00	1.27	—	12.36	—
Mediaşŭ	- [illegible]	1.45	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	2.06	- -	1.56	6.40
Sigişóra	—	2.31	—	2.34	7.20
Haşfaleu	—	2.50	—	3.02	8.01
Homorod	—	3.48	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	4.19	—	5.30	11.02
Apatia	—	4.34	—	6.03	11.37
Feldióra	—	4.53	—	6.35	12.14
Braşovŭ (	—	5.29	—	7.14	1.09
(	—	5 3	—	—	1.50
Timişŭ	—	6.07	—	—	2.48
Predealŭ (	—	6.32	—	—	3.23
(	—	7.30	—	—	4.56
Bucuresci	—	11.35	—	—	9.40

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4 27
Vinţulŭ de josŭ	12.20	—	4.53
Şibotŭ	12.52	—	5.19
Orăştia	1.19	—	5 41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2 35	—	6.39
Branicĭca	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3.50	—	7.41
Zam	4.25	—	8.12
Soborşin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6 14	10 23
Paulişŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovaţŭ	7.56	7.17	11.18
Aradŭ	8.10	7.32	11.32
Szolnok (	2.39	12.00	4 53
(	3 16	12.14	5.10
Budapesta	7.10	2.10	8.16
Viena	—	8.00	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	7.15	—
Budapesta	8.05	1.45	8.00
Szolnok (	11.02	3.44	11.40
(	11 12	4.02	12 00
Aradŭ	3 37	7.53	5.5[illegible]
Glogovaţŭ	4.13	—	6.19
Gyorok	4.38	—	6.4[illegible]
Paulişŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5.10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bêrzova	5.57	—	8.10
Soborşin	6.42	—	5.58
Zam	7.14	—	9.28
Gurasada	7.43	—	9.56
Ilia	8 01	—	10.17
Branicĭca	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9.05	—	11.23
Orăştiă	10.10	—	12.24
Şibotŭ	10.43	—	12.53
Vinţulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiuşŭ	12 05	—	2.24

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.55	8.25
Aradulŭ nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2 18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9.25
Merczifalva	7.56	2.53	9 36
Timişóra	8.42	3.40	10.06

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	6 30	11.50	[illegible]
Streiu	7 05	12.27	[illegible]
Haţegŭ	7 53	1.19	[illegible]
Pui	8 36	2.10	[illegible]
Crivadia	9.33	2.5	[illegible]
Baniţa	10.11	3	[illegible]
Petroşenĭ	10.43	[illegible]	[illegible]

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.07	12.25	5 00
Merczifalva	6.40	1.16	5.50
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6.53
Aradulŭ nou	7 40	2.54	7.24
Aradŭ	7.50	3.10	7.40

Petroşenĭ—Simerĭ

	Trenŭ omnibus
Petroşenĭ	[illegible]
Baniţa	
Crivadia	
Pui	
Haţegŭ	
Streiu	
Simeria	